

Maření úkolu veřejného činitele - povolení nezajišťovat celní dluh

Má-li být z hlediska právního posouzení, zda jde o trestný čin maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 odst. 1 tr. zák., posouzen skutek spočívající v tom, že obviněný nekonal správní řízení o odnětí povolení nezajišťovat celní dluh a nevydal rozhodnutí o odnětí tohoto povolení, je pro toto posouzení významné zjištění, od kdy obviněný disponoval takovými informacemi, z nichž se dalo usuzovat, že předmětný subjekt nesplňuje podmínky, aby nadále toto povolení měl. Povolení nezajišťovat celní dluh nelze považovat za způsob zajištění celního dluhu. Zaplacení dlužného cla není podmínkou propuštění zboží do volného oběhu, ale jednou ze složek obsahu tohoto celního režimu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 216/2007, ze dne 13.3.2007)

Nejvyšší soud projednal v neveřejném zasedání dovolání obviněného JUDr. L. Ž., proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 9. 2006, sp. zn. 6 To 279/2006, v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 52 T 123/2005 a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 9. 2006, sp. zn. 6 To 279/2006, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 4. 5. 2006, sp. zn. 52 T 123/2005. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Obvodnímu soudu pro Prahu 4 příkazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 4. 5. 2006, sp. zn. 52 T 123/2005, byl obviněný JUDr. L. Ž. uznán vinným trestným činem maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. a odsouzen k trestu odnětí svobody na šest měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu osmnácti měsíců, a k trestu zákazu činnosti na pět let.

Jako trestný čin posoudil Obvodní soud pro Prahu 4 skutek, který podle jeho zjištění spočíval v tom, že obviněný JUDr. L. Ž. v době od 30. 11. 2001 do 18. 1. 2002 jako ředitel I. odboru Ministerstva financí - Generálního ředitelství cel se sídlem v P., přestože byl dne 20. 11. 2001 dopisem Celního úřadu D. upozorněn na existující a narůstající celní dluh obchodní společnosti M., s. r. o., a dne 30. 11. 2001 bylo generálním ředitelem Generálního ředitelství cel řešení tohoto úkolu přiděleno I. odboru s pokynem neprodleného řešení, s výjimkou toho, že věc přidělil podřízenému, který na podkladě jeho pokynů pouze opakovně dne 20. 12. 2001 a 17. 1. 2002 vyzval obchodní společnost M., s. r. o., k vyjádření, neučinil žádná konkrétní opatření, jež byla v jeho pravomoci a vedla by k zabránění narůstání celního dluhu obchodní společnosti M., s. r. o., která měla rozhodnutím Generálního ředitelství cel č. j. 19438/01-12 ze dne 7. 8. 2001 vydáno povolení nezajišťovat celní dluh, a touto svou nečinností umožnil vznik celního dluhu na cle, spotřební dani a dani z přidané hodnoty v celkové výši 444.916.020,- Kč, neboť obchodní společnost M., s. r. o., v období od 30. 11. 2001 do 18. 1. 2002 dovezla ve 28 případech ropné deriváty evidované jednotnými celními deklaracemi, specifikovanými ve výroku o vině, a tento celní dluh nebyl obchodní společností M., s. r. o., uhrazen. Podle dalších zjištění Obvodního soudu pro Prahu 4 došlo až dne 18. 1. 2002 na přímý pokyn generálního ředitele Generálního ředitelství cel k vydání rozhodnutí č. j. 39911/01-12 o odejmutí povolení nezajišťovat celní dluh obchodní společnosti M., s. r. o., čímž bylo zabráněno dalšímu narůstání celního dluhu, který dosáhl výše 539.918.080,- Kč. Podle Obvodního soudu pro Prahu 4 obviněný tedy neprovedl žádný služební úkon ke splnění základního úkolu celní správy na úseku správy spotřební daně a daně z přidané hodnoty a poplatků spojených s dovozem a vývozem a úkolů stanovených Generálním ředitelstvím cel podle § 3 odst. 2 písm. a), b), § 5 odst. 1 písm. a), i) zákona č. 13/1993 Sb. v tehdy platném znění a nesplnil tak svou povinnost plynoucí z ustanovení § 25 tohoto zákona.

Odvolání obviněného, podané proti výroku o vině a trestu, bylo usnesením Městského soudu v Praze ze dne 26. 9.

2006, sp. zn. 6 To 279/2006, podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

Obviněný podal prostřednictvím obhájce v zákonné lhůtě dovolání proti usnesení Městského soudu v Praze. Toto usnesení napadl v celém rozsahu s odkazem na důvody dovolání uvedené v § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. Těžištěm námitek obviněného bylo tvrzení, že postupoval podle tehdy platného správního řádu a že o odnětí povolení nezajišťovat celní dluh obchodní společnosti M., s. r. o., rozhodl ihned, jakmile pro takové rozhodnutí nastaly zákonné podmínky, které se odvíjely od právní moci rozhodnutí o propuštění zboží do volného oběhu a o vyměření dovozního cla. Obviněný popřel, že by porušil nějaká zákonná ustanovení, zejména ta, která jsou uvedena ve výroku o vině. V návaznosti na to obviněný odmítl závěr soudů, že jeho jednání bylo protiprávní. Výhrady uplatnil také proti tomu, jak soudy operovaly s pojmem celní dluh a že spatřovaly příčinnou souvislost mezi jeho jednáním a vznikem celního dluhu. Nesouhlasil ani s tím, že by na jeho straně bylo dáno zavinění ve formě vědomé nedbalosti, jak ji u něho v napadeném usnesení dovodil Městský soud v Praze. Obviněný se dovoláním domáhal toho, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení i další obsahově navazující rozhodnutí a aby ho zprostil obžaloby.

Státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství označila dovolání obviněného za důvodné a navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí obou soudů a aby přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 4 věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 265i odst. 3, 4 tr. ř. napadené usnesení i předcházející řízení a shledal, že dovolání obviněného je důvodné.

Trestného činu maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. se dopustí veřejný činitel, který při výkonu své pravomoci z nedbalosti zmaří nebo podstatně ztíží splnění důležitého úkolu, způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.

Skutkový stav, tak jak je popsán ve výroku o vině, znaky uvedeného trestného činu nenaplnňuje.

Konstatování, že obviněný „byl dne 20. 11. 2001 dopisem Celního úřadu D. upozorněn na existující a narůstající celní dluh obchodní společnosti M., s. r. o.“, neodpovídá skutečnému obsahu citovaného dopisu. V dopise je uvedeno, že ke dni 20. 11. 2001 bylo deklarantovi propuštěno zboží v šesti případech, že rozhodnutí o propuštění zboží mu bylo doručeno zatím ve třech případech, že v jednom případě uplynula lhůta splatnosti 19. 11. 2001, že celní úřad nemá informaci, že by vyměřená částka byla uhrazena, a že 16. 11. 2001 byla celnímu úřadu předložena žádost deklaranta o posečkání platby odůvodněná podáním odvolání, které zatím nebylo celnímu úřadu doručeno. Z toho podle obsahu dopisu celní úřad vyvodil vážné pochybnosti, zda budou vyměřené částky daní uhrazeny, a navrhl povolení nezajišťovat celní dluh deklarantovi odejmout. Citovaný dopis tedy obviněného informoval o jednom případě neuhrazení vyměřené částky po uplynutí doby splatnosti (viz č. l. 214 spisového svazku II).

Vezme-li se v úvahu povaha a rozsah informací obsažených v dopise Celního úřadu D. ze dne 20. 11. 2001, byl obviněný ve skutečnosti informován jen o tom, že obchodní společnost M., s. r. o., v jednom případě nezaplatila ve stanovené lhůtě vyměřenou částku a požádala o posečkání před jejím uplynutím. Z dopisu již nevyplývá, zda a jak celní úřad o žádosti o posečkání rozhodl, ačkoli mu to příslušelo podle § 11 odst. 1 písm. f) celního zákona (zákon č. [13/1993](#) Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Pokud za tohoto stavu Celní úřad D. v uvedeném dopise navrhl odejmout obchodní společnosti M., s. r. o., povolení nezajišťovat celní dluh, nebyl tento dopis sám o sobě dostatečným podkladem pro vydání takového rozhodnutí. Podle § 254 odst. 5 celního zákona ministerstvo povolení odejme, jestliže osoba, které bylo povolení uděleno, již neplní podmínky uvedené v § 254 odst. 4 celního zákona nebo závažným způsobem porušuje povinnosti stanovené tímto zákonem. Podle § 254 odst. 4 celního zákona osobám, které řádně a včas plní povinnosti vyplývající z celních a daňových předpisů, zejména řádně a včas platí clo, daně a poplatky vybírané při dovozu, může ministerstvo povolit, aby nemusely zajišťovat celní dluh. Ze skutečností, které Celní úřad D. v dopise uvedl, nevyplývalo, že by obchodní společnost M., s. r. o., neplnila řádně a včas povinnosti vyplývající z celních a daňových předpisů, zejména že by řádně a včas neplatila clo, daně a poplatky vybírané při dovozu. Dopis totiž odkazoval jen na jediný konkrétní případ, kdy uvedená obchodní společnost ve lhůtě splatnosti nezaplatila vyměřenou částku a kdy tři dny před uplynutím lhůty splatnosti požádala o posečkání, aniž bylo z dopisu zřejmé, zda celní úřad posečkání povolil či nepovolil. Obsah dopisu byl tedy z hlediska zákonných podmínek pro rozhodnutí o odnětí povolení nezajišťovat celní dluh tak neurčitý, že nebyl dostatečným podkladem k tomu, aby Generální ředitelství cel zahájilo správní řízení podle § 18 odst. 1, 2 tehdy platného správního řádu (zákon č. [71/1967](#) Sb. ve znění pozdějších předpisů). Zahájení řízení bylo podmíněno opatřením nezbytných podkladů, z nichž by vyplývalo alespoň podezření, že obchodní společnost M., s. r. o., řádně a včas neplní povinnosti vyplývající z celních a daňových předpisů, zejména že řádně a včas neplatí clo, daně a poplatky

vybírané při dovozu.

Výrok o vině je v otázce jednání jako jedné ze složek objektivní stránky trestného činu založen na tom, že obviněný „neučinil žádná konkrétní opatření, jež byla v jeho pravomoci a vedla by k zabránění narůstání celního dluhu obchodní společnosti M., s. r. o.“. Tato opatření ovšem nejsou ve výroku o vině nijak konkretizována. Takovou konkretizací není odkaz na ustanovení § 3 odst. 2 písm. a), b), § 5 odst. 1 písm. a), i), § 25 celního zákona.

Podle § 3 odst. 1 celního zákona celní orgány jsou orgány státní správy s působností v oblasti celnictví, celní politiky, celních sazeb, celní statistiky a dalších oblastech stanovených tímto nebo zvláštním zákonem. Podle § 3 odst. 2 písm. a), b) celního zákona celní orgány vykonávají rovněž správu spotřebních daní a daně z přidané hodnoty v rozsahu stanoveném zvláštním zákonem a poplatků spojených s dovozem a vývozem. Tato ustanovení obecně upravují postavení členů orgánů a jejich úkoly, aniž by z nich vyplývalo, jaká konkrétní opatření činí v té které konkrétní situaci ten či onen celní orgán. Z citovaných ustanovení nelze přesvědčivě vyvodit žádné konkrétní opatření, které by obviněný jako ředitel odboru Ministerstva financí – Generálního ředitelství cel byl povinen učinit za situace, která vyplývala z dopisu celního úřadu ze dne 20. 11. 2001. Rozhodování o přidělení celně schváleného určení, vyměřování a vybírání cla, daní a poplatků spravovaných celními orgány příslušelo celnímu úřadu podle § 11 odst. 1 písm. a), b) celního zákona, a nikoli Generálnímu ředitelství cel.

Podle § 5 odst. 1 písm. a) celního zákona ministerstvo řídí celní ředitelství, a jedná-li se o případy celostátního významu nebo s mezinárodním dopadem, řídí celní úřady přímo. Řízení Celního ředitelství Ú. n. L., které bylo ve vztahu k Celnímu úřadu D. správním orgánem druhého stupně, nemělo v posuzovaném případě žádný význam. Ve vztahu k Celnímu úřadu D. nešlo o případ celostátního významu ani s mezinárodním dopadem, alespoň rozhodně ne podle obsahu dopisu celního úřadu ze dne 20. 11. 2001, takže jeho přímé řízení Ministerstvem financí – Generálním ředitelstvím cel v dané věci nepřicházelo v úvahu.

Podle § 5 odst. 1 písm. i) celního zákona ministerstvo rozhoduje o udělení povolení na globální a paušální zajištění celního dluhu. O to se v posuzované věci vůbec nejednalo, takže odkaz na citované ustanovení nedává žádný smysl.

Podle § 25 celního zákona celník ve službě je povinen v mezích tohoto zákona provést služební zákrok nebo služební úkon, popřípadě učinit jiná opatření nezbytná k provedení služebního zákroku nebo služebního úkonu, zejména vyrozumět nejbližší celní úřad nebo policejní útvar, je-li páčán trestný čin nebo přestupek anebo je-li důvodné podezření z jejich páčání. Celníkem se rozumí příslušník celní správy (§ 12 odst. 1 celního zákona). Avšak ustanovení § 25 celního zákona upravuje postup celníka pro případ, že je páčán trestný čin nebo přestupek anebo je-li důvodné podezření z jejich páčání. V takovém případě je celník ve službě povinen provést služební zákrok nebo služební úkon, popřípadě učinit jiná opatření nezbytná k jejich provedení, zejména vyrozumět nejbližší celní úřad nebo policejní útvar. V posuzovaném případě se z dopisu Celního úřadu D. ze dne 20. 11. 2001 páčání trestného činu nebo přestupku, resp. důvodné podezření z jejich páčání, nedalo nijak konkrétně a reálně vyvodit. Soudy ostatně ani nevysvětlily, o jaký trestný čin či přestupek by mělo jít. Proto odkaz na ustanovení § 25 celního zákona jako na zákonné ustanovení, které obviněný porušil, postrádá smysl.

Aniž by bylo ustanovení § 254 odst. 5 celního zákona uvedeno ve výroku o vině jako ustanovení, které obviněný porušil, soudy v odůvodnění svých rozhodnutí zdůraznily, že „obchodní společnost M., s. r. o., se stala dlužníkem, vůči kterému bylo namístě postupovat podle § 254 odst. 5 celního zákona“ (str. 17 odůvodnění rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4), resp. že „obviněný neučinil potřebné kroky k tomu, aby bylo toto povolení odňato a aby bylo vydáno správní rozhodnutí ve lhůtě předpokládané v ustanovení § 49 odst. 2 správního řádu“, míněno je odnětí povolení nezajišťovat celní dluh udělené obchodní společnosti M., s. r. o. (viz str. 7 napadeného usnesení Městského soudu v Praze). Soudy ovšem spojovaly porušení ustanovení § 254 odst. 5 celního zákona s tím, že obviněný vydáním rozhodnutí o odnětí povolení nezajišťovat celní dluh, resp. alespoň zahájením správního řízení o odnětí uvedeného povolení, nereagoval na dopis Celního úřadu D. ze dne 20. 11. 2001. V předchozí části odůvodnění tohoto usnesení Nejvyšší soud vyložil, že obsah tohoto dopisu nevyjadřoval žádné konkrétní skutečnosti, které by byly pro postup podle § 254 odst. 5 celního zákona relevantní.

Má-li být z hlediska právního posouzení, zda jde o trestný čin maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 odst. 1 tr. zák. (nehledě na případnou přísnější kvalifikaci), posouzen skutek spočívající v tom, že obviněný nekonal správní řízení o odnětí povolení nezajišťovat celní dluh a nevydal rozhodnutí o odnětí tohoto povolení, je pro toto posouzení významné zjištění, od kdy obviněný disponoval takovými informacemi, z nichž se dalo usuzovat, že obchodní společnost M., s. r. o., nesplňuje podmínky, aby nadále toto povolení měla. Musí jít o informace ohledně skutečností, které jsou z hlediska ustanovení § 254 odst. 4, 5 celního zákona rozhodné. Odhlédne-li se od dopisu Celního úřadu D. ze dne 20. 11. 2001, který takové informace neobsahoval, chybí v rozhodnutích soudů naznačené

zjištění, bez něhož nelze věc objektivně posoudit. V rozhodnutích soudů chybí také zjištění, jak a kdy bylo správné řízení zahájeno, jak proběhlo, jaké úkony v něm byly provedeny, kdy Generální ředitelství cel získalo podklady k rozhodnutí ze dne 18. 1. 2002, jak je získalo a co je tvořilo. Nepůsobí totiž příliš přesvědčivě ta část výroku o vině, podle níž k tomuto rozhodnutí došlo „na přímý pokyn generálního ředitele Generálního ředitelství cel“. Podkladem rozhodnutí nemohl být pouhý pokyn generálního ředitele, nýbrž výsledek správného řízení. Bez zjištění naznačených okolností ohledně vydání rozhodnutí Generálního ředitelství cel ze dne 18. 1. 2002 se Nejvyšší soud nemůže v podstatě nijak vypořádat s námitkou obviněného uvedenou v dovolání, že o odnětí povolení nezajišťovat celní dluh rozhodl, jakmile byly splněny zákonné podmínky pro jeho vydání, a nikoli proto, že k tomu dal generální ředitel pokyn. V souladu s touto námitkou je ostatně i okolnost, že rozhodnutí ze dne 18. 1. 2002 podepsal právě obviněný jako ředitel odboru Generálního ředitelství cel.

Rozhodnutí Ministerstva financí – Generálního ředitelství cel ze dne 18. 1. 2002, zn. 39911/01-12, obsahuje výrok, jímž se obchodní společnost M., s. r. o., odnímá povolení nezajišťovat celní dluh vydané rozhodnutím ministerstva č. j. 19438/01-12 ze dne 7. 8. 2001 v režimu volného oběhu a národního tranzitu a rozhodnutím ministerstva č. j. 31106/01-12 ze dne 27. 9. 2001 při povolování nakládat se zbožím (viz č. l. 191 spisového svazku II). Z toho je zřejmé, že povolení nezajišťovat celní dluh bylo uděleno dvěma rozhodnutími, a to ze dne 7. 8. 2001 (viz č. l. 231 spisovaného svazku II) a ze dne 27. 9. 2001 (viz č. l. 229 spisovaného svazku II). Ve výroku o vině je ovšem uvedeno jen rozhodnutí ze dne 7. 8. 2001. Pokud jde o důvody rozhodnutí o odnětí povolení nezajišťovat celní dluh, je z odůvodnění rozhodnutí Ministerstva financí – Generálního ředitelství cel zřejmé, že k němu došlo proto, že „šetřením, které ministerstvo ve spolupráci s Celním úřadem D. provedlo, bylo zjištěno, že obchodní společnost M., s. r. o., po dobu používání povolení nezajišťovat celní dluh do 4. 1. 2002 celkem ve dvaceti dvou případech neuhradila Celnímu úřadu D. splatný celní dluh v celkové částce 346.555.146,- Kč“ a „stala se osobou, která opakovaně řádně a včas neuhradila clo a daně vybírané při dovozu“. Rozhodnutí tedy bylo odůvodněno skutečnostmi, které korespondují se zákonnými hledisky pro odnětí povolení nezajišťovat celní dluh, jak vyplývají z ustanovení § 254 odst. 4, 5 celního zákona. Vzhledem k tomu, že tyto skutečnosti nevyplývaly z dopisu Celního úřadu D. ze dne 20. 11. 2001, je náležité objasnění průběhu a obsahu správného řízení, z něhož citované rozhodnutí vzešlo, nezbytné i z hlediska otázky, zda rozhodnutí bylo učiněno ve lhůtě podle § 49 odst. 2 správního řádu, zvláště když Městský soud v Praze v odůvodnění napadeného usnesení konstatoval, že obviněný neučinil potřebné kroky k tomu, aby bylo vydáno správní rozhodnutí v této lhůtě. V této spojitosti lze poznamenat, že citované ustanovení upravuje dvě lhůty (30 dnů a 60 dnů) a že Městský soud v Praze neuvedl, kterou z nich má na mysli.

Pokud jde o vznik celního dluhu, jednalo se v posuzovaném případě o propuštění zboží podléhajícího dovoznímu clo do volného oběhu, a proto se na tento případ vztahuje ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) celního zákona, podle něhož celní dluh při dovozu vzniká propuštěním zboží do volného oběhu. Podle § 238 odst. 2 celního zákona celní dluh vznikne v okamžiku přijetí celního prohlášení. Jde tedy o vznik celního dluhu ze zákona bez ohledu na to, zda celní dluh je či není zajištěn anebo zda deklarant má povolení nezajišťovat celní dluh. Není proto možné akceptovat takovou konstrukci výroku o vině, která je založena na úsudku soudů, že celní dluh vznikl proto, že obviněný obchodní společnost M., s. r. o., neodňal oprávnění nezajišťovat celní dluh. Mezi tímto jednáním obviněného a vznikem celního dluhu tedy evidentně není příčinná souvislost.

Jestliže by se ukázalo, že obviněný v rozporu s ustanovením § 254 odst. 5 celního zákona neodňal obchodní společnosti M., s. r. o., oprávnění nezajišťovat celní dluh, ačkoli nebyly zákonné podmínky stanovené v § 254 odst. 4 celního zákona pro to, aby takové povolení měla, přicházelo by při splnění dalších předpokladů trestnosti v úvahu, že následek tohoto jednání obviněného spočíval v tom, že obchodní společnost M., s. r. o., dovážela zboží, aniž po ní celní úřad požadoval zajištění celního dluhu, zejména složení celní jistoty podle § 258 odst. 1 písm. a) celního zákona, a aniž mohl použít celní jistotu na úhradu cla a daní podle § 258 odst. 2 celního zákona.

Z toho, co bylo až dosud uvedeno, vyplývá, že pokud jde o výrok o vině, je rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 rozhodnutím, které spočívá na nesprávném právním posouzení skutku ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a že napadené usnesení Městského soudu v Praze, jímž bylo zamítnuto odvolání obviněného jako řádný opravný prostředek proti rozsudku, ačkoli v předcházejícím řízení byl dán uvedený důvod dovolání, je vadné ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

Nejvyšší soud proto z podnětu dovolání obviněného zrušil rozhodnutí obou soudů, zrušil také další obsahově navazující rozhodnutí, která tím ztratila podklad, a přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 4, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nad rámec toho, co v předchozích částech odůvodnění tohoto usnesení uvedl jako důvody zrušení rozhodnutí nižších soudů, považuje Nejvyšší soud v zájmu úplnosti za nutné konstatovat, že nesdílí další námitky obviněného uvedené v

dovolání.

To se týká především námitky, že podmínkou odnětí povolení nezajišťovat celní dluh byla právní moc rozhodnutí celního úřadu o vyměření cla, spotřební dani a daně z přidané hodnoty. Podle § 270 odst. 1 celního zákona jsou clo a daně vybírané při dovozu splatné ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy celní úřad doručil rozhodnutí o jejich vyměření nebo ústně sdělil jejich výši dlužníkovi (nebyl-li povolen odklad platby). Podle § 322 celního zákona není-li stanoveno jinak, nemá odvolání proti rozhodnutí celních orgánů odkladný účinek (celní orgány mohou odkladný účinek ve výjimečných případech povolit). Rozhodnutí o vyměření cla a daní vybíraných při dovozu je rozhodnutím, u kterého celní zákon odkladný účinek odvolání nestanoví (a v dané věci celní úřad v žádném rozhodnutí nepovolil odkladný účinek odvolání). Jestliže tedy obchodní společnost M., s. r. o., při nedostatku odkladného účinku svých odvolání proti rozhodnutím Celního úřadu D. nezaplatila clo, spotřební daň a daň z přidané hodnoty ve lhůtě 10 dnů od doručení rozhodnutí, přičemž jí celní úřad nepovolil odklad platby, posečkání nebo splátky, je tato skutečnost sama o sobě způsobilá odůvodnit závěr, že obchodní společnost M., s. r. o., řádně a včas neplatila clo a daně vybírané při dovozu. Uvedená skutečnost byla důvodem pro odnětí tohoto povolení podle § 254 odst. 5 celního zákona bez ohledu na právní moc rozhodnutí celního úřadu o vyměření cla a daní. Ostatně sám obviněný podepsal rozhodnutí Generálního ředitelství cel o odnětí povolení nezajišťovat celní dluh ve znění, kdy v odůvodnění bylo jen uvedeno, že obchodní společnost M., s. r. o., ve dvaceti dvou případech „neuhradila Celnímu úřadu D. splatný celní dluh“, aniž by v jakékoli souvislosti byla právní moc rozhodnutí celního úřadu o vyměření cla a daní byt jen zmíněna, natož aby jí bylo meritorně argumentováno. Otázka řešená v odvolacím řízení, zda clo a daně byly vyměřeny správně, neměla v řízení o odnětí povolení nezajišťovat celní dluh povahu předběžné otázky (§ 40 odst. 1 správního řádu). Řízení o odvolání obchodní společnosti M., s. r. o., proti rozhodnutí Celního úřadu D. o vyměření cla, spotřební daně a daně z přidané hodnoty nebylo řízením o předběžné otázce ve vztahu k řízení o odnětí povolení nezajišťovat celní dluh (§ 29 odst. 1 správního řádu). V řízení o odnětí povolení nezajišťovat celní dluh byla kritériem rozhodnutí výhradě okolnost, zda obchodní společnost M., s. r. o., řádně a včas platila clo a daně vybírané při dovozu, a v tomto rámci okolnost, zda je platila ve lhůtě splatnosti. Právní moc rozhodnutí celního úřadu o vyměření cla a daní tu neměla význam. Předběžnou otázkou byla vykonatelnost tohoto rozhodnutí.

Nejvyšší soud nemohl akceptovat ani názor, že povolení nezajišťovat celní dluh je jednou z forem zajištění celního dluhu. Obviněný z tohoto názoru s odkazem na ustanovení § 262 celního zákona vyvozoval, že celní úřad nemusel respektovat povolení nezajišťovat celní dluh a mohl vyžadovat od dlužníka, tj. od obchodní společnosti M., s. r. o., dodatečné zajištění celního dluhu nebo nahrazení původního zajištění zajištěním novým. Tato úvaha se vymyká z logiky samotného institutu zjištění celního dluhu a těch ustanovení celního zákona, která tento institut upravují (§ 254 až § 263 celního zákona). V ustanovení § 256 celního zákona jsou upraveny druhy zajištění celního dluhu (globální zajištění, paušální zajištění a individuální zajištění). V ustanovení § 258 odst. 1 celního zákona jsou upraveny způsoby zajištění celního dluhu (složení hotovosti na účet celního úřadu, tj. tzv. celní jistota, a ručení). Součástí těchto ustanovení není úprava povolení nezajišťovat celní dluh. Tuto úpravu obsahuje jiné ustanovení, a to § 254 odst. 4 celního zákona (pokud jde o udělení tohoto povolení), resp. § 254 odst. 5 celního zákona (pokud jde o odnětí tohoto povolení). Rozdíl je i v tom, že celní úřad může požadovat zajištění celního dluhu (§ 255 odst. 1 celního zákona), zatímco povolení nezajišťovat celní dluh uděluje ministerstvo. Jestliže by povolení nezajišťovat celní dluh skutečně bylo nějakou formou zajištění celního dluhu, bylo by logické, aby také spadalo do kompetence celního úřadu. Ministerstvu přísluší odejmout povolení nezajišťovat celní dluh. Ustanovení § 254 odst. 5 celního zákona, které tak stanoví, by bylo nefunkční, jestliže by ho celní úřad nemusel respektovat. Existence uvedeného povolení, které jinak odnímá ministerstvo, je nesnadno slučitelné s postupem, při kterém celní úřad zajištění celního dluhu požaduje a povolení udělené ministerstvem nerespektuje. Podstatné je, že ve výčtu způsobů zajištění celního dluhu, jak je podán v ustanovení § 258 odst. 1 písm. a), b) celního zákona, není povolení nezajišťovat celní dluh uvedeno. To je v souladu s účelem zajištění celního dluhu, neboť tímto účelem evidentně je opatření zdroje, z něhož se clo, daně a poplatky vybírané při dovozu zboží uhradí v případě, že celní dluh není v zákonných lhůtách dobrovolně splněn tím, kdo je k tomu povinen, popřípadě někým třetím. Povolení nezajišťovat celní dluh již svou podstatou není způsobilé tuto funkci splnit a jeho význam směřuje k tomu, aby zajišťováním celního dluhu nebyly zatěžovány ty subjekty, ve vztahu k nimž je opodstatněná důvěra, že clo, daně a poplatky vybírané při dovozu zboží řádně a včas bez dalšího zaplatí. Považovat povolení nezajišťovat celní dluh za způsob zajištění celního dluhu by bylo zjevným protimluvem a znamenalo by popření účelu zajištění celního dluhu i popření rozdílu mezi případy, kdy celní dluh zajištěn je a kdy zajištěn není.

Neakceptovatelná je pro Nejvyšší soud i ta část dovolání, v níž obviněný tvrdil, že v souvislosti s dovozem zboží, který uskutečnila obchodní společnost M., s. r. o., ve skutečnosti celní dluh nevznikl. Toto tvrzení se opírá o ustanovení § 128 celního zákona, podle něhož po propuštění do volného oběhu je zahraniční zboží považováno za české zboží, přičemž propuštění zahrnuje jak uplatnění příslušných obchodně - politických opatření a dalších formalit stanovených na dovoz zboží, tak vybrání dlužného cla. Podle obviněného ze skutečnosti, že obchodní společnost M., s.

r. o., nezaplatila clo a daně a nezaplatil je ani nikdo jiný, vyplývá, že zboží není možné doposud považovat za zboží propuštěné do režimu volného oběhu, takže ještě nevznikl celní dluh, tj. povinnost zaplatit vyměřené clo a daně. Tato konstrukce je očividně nelogická, neboť je založena na myšlence, že celní dluh nevznikl, protože clo a daně nebyly zaplacený. To je v jasném rozporu s ustanovením § 238 odst. 2 celního zákona, podle něhož celní dluh vznikne v okamžiku přijetí celního prohlášení. Tím je určen časový moment vzniku celního dluhu. Pokud ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) celního zákona stanoví, že celní dluh při dovozu vzniká propuštěním zboží podléhajícího dovoznímu clo do volného oběhu, je tím vymezena věcná souvislost okolností vzniku celního dluhu, avšak i v tomto případě platí, že časovým okamžikem vzniku celního dluhu je okamžik přijetí celního prohlášení (§ 238 odst. 2 celního zákona). Ustanovení § 128 celního zákona, na které obviněný odkazoval, spadá do desáté hlavy zákona, kde jsou upraveny celní režimy s tím, že v prvním dílu je upraveno propuštění zboží do volného oběhu. Předmětem úpravy ustanovení § 128 celního zákona je vymezení obsahu tohoto celního režimu, to znamená, že je v něm řečeno, co je obsahem propuštění zboží do volného oběhu. To, že uvedený celní režim zahrnuje i vybrání dlužného cla, neznamená, že vybrání cla je podmínkou propuštění zboží do volného oběhu, zejména ne v tom smyslu, že by vybrání cla časově předcházelo propuštění zboží do volného oběhu. Citované ustanovení znamená, že po propuštění zboží do volného oběhu je obsah tohoto celního režimu vyčerpán až po zaplacení cla. Zaplacení dlužného cla tak není podmínkou propuštění zboží do volného oběhu, ale jednou ze složek obsahu tohoto celního režimu. Nepřichází proto v úvahu nazírat na posuzovaný případ tak, že celní dluh obchodní společnosti M., s. r. o., dosud nevznikl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Samospráva \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Telekomunikace](#)
- [Účelová komunikace \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Územní plán \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vyhoštění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Restituce \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zdravotní služby \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta](#)
- [Územní plán](#)